

MARK & STALD

FAGLIGT TALT

AF KVÆGCHEF ERIK ANDERSEN,
ØKOLOGIRÅDGIVNING DANMARK

LAGRENE BUGNER AF GROVFODER

Det sidste grovfoder er høstet og lagt på lager. Mængderne er mange steder ret store, og skulle du mangle lidt, er der helt sikkert ikke langt til en nabookolog med overskud.

Specielt kløvergræsensilage er der meget af, og også i majs er udbyttet hos langt de fleste i top. Udfordringen ligger i kvaliteten. Fordøjeligheden er et stykke fra det ønskelige. Ud fra analyserne er vi helt sikre på, at der er passende kviefoder alle steder!

Værre er det med kørerne, fordi første slæt en del steder er til den tunge side. Første slæt udgør ofte 1/3 til halvdelen af malkekøernes grovfoder, og hvis kvaliteten her falder lidt ved siden af, er det et problem. Der skal derfor lidt ekstra regnekraft til at finde den rette sammensætning af vinterfoderet til kørerne.

Kørerne er dommere

Det økonomisk optimale foderniveau er om noget værd at have fokus på her i vinter. Heldigvis er bytteforholdet mellem tilskudsfoeder og mælkeprisen fornuftig. Når vi kender tilskudsfoederprisen og kvaliteten af grovfoder, kan vi beregne den rigtige sammensætning til den rigtige pris. Giv kørerne to-tre uger til foderskiftet, derefter skal det fungere. Du tjekker det ved en foderkontrol, hvor energiudnyttelsen skal ligge på mindst 97-100 pct. Gør den ikke det, skal fodringen justeres helt på plads. En grovfoderanalyse er vejledende. Det er kørerne, som er dommere. Stakkene er mange steder store, og den målte kvalitet i analysen kan sagtens ændre sig efterhånden, som man kommer frem. Lav en månedlig foderkontrol - ikke for rådgiverens men for koens og pengepungens skyld - og suppler med en KMP fuldfoderprøve to-tre gange igennem vinteren.

Goldkøer er guldkøer

Husk nu goldkøerne - guldet, der går og venter på at vise sit værd i næste laktation. Det gør koen kun, hvis den har fået, hvad en goldko skal have. Det bedste foder, afstemt med de næringsstoffer, mineraler og vitaminer, som den højdrægtige dame har brug for til den udfordring, det er at kæve og starte mælkeydel-sen op uden problemer.

Nu mangler vi kun kvierne. Tjek deres huld og juster foderniveauet efter det. Sørg for tilstrækkelig energirigt foder. Det er ikke sikkert, det er nok udelukkende med ensilage. Suppler med korn/kraftfoder om nødvendigt.

“ Det økonomisk optimale foderniveau er om noget værd at have fokus på her i vinter

Inspirationsdag om økologisk markdrift den 22. september hos planteavl Erling Fisher Madsen. Raps af sorten Exclusiv, sået på 25 cm rækkeafstand og renset to gange med en Cameleon, kommenteres af planteavlser Poul Christensen. Foto: Claus Østergaard.

Stabile udbytter i vinterraps

Med udgangspunkt i rapsmarken 22. september hos planteavl Erling Fisher Madsen gives et rids over rapssæson 2016, og de hidtidige erfaringer med dyrkning af raps i projekt Stabile udbytter i vinterraps

PLANTEAVL

AF ANNA-CHRISTA BJERG

- Denne del af marken er sået efter kløvergræs. Det er en god forfrugt, og derfor kunne man have bredsået i stedet for at så på rækker, indledte planteavlser Poul Christensen, Økologirådgivning Danmark, og tilføjede:

- Det ville være en måde at etablere afgrøden meget billigt, og det ville gøre det nemmere at sætte ploven i om foråret, hvis afgrøden ikke kommer godt gennem vinteren. I så fald vil vinterrapsen bare have tjent som efterafgrøde, sagde han.

Kvægsædskifte

Sædskiftet hos Erling Fisher Madsen, der har kvæg, er grønært udlagt med kløvergræs (år 1), kløvergræs til slæt i tre år (år 2, 3 og 4), vinterraps (år 5), havre (år 6) og vinterrug (år 7).

I dette sædskifte er det vigtigt at vente 6-8 uger med jordbehandlingen efter rapsen, for at sikre at eventuelle spildfrø i jordoverfladen spirer og dør.

- Havre er den bedste afgrøde efter vinterrapsen i forhold til at få en mulighed for at bekæmpe rodukud i sædskiftet.

Ustabil sæson 2016

I denne sæson er det ikke lykkedes at få stabile udbytter i vinterraps. Der er både et generelt lavere udbytte end de sidste par år og stærkt svingende udbytter mellem marker. Høst 2015 gav gode udbytter

med høstresultater helt op til 25.000 kr./ha, mens høst 2016 har svinget med høstresultater mellem 0 og 14.000 kr./ha.

- Nogle fik ikke vurderet deres dårlige marker og pløjet dem om i foråret, så vi har set marker med meget ringe udbytte i år, fortalte Poul Christensen.

Omsåning af dårlige marker

- Det var nærmest en skandale at se nogle af de marker, der fik lov at stå her i 2016. Det er vigtigt, at man kommer ud og tæller hvor mange planter, der har overlevet vinteren, og vurderer deres tilstand i slutningen af marts, fortalte Poul Christensen.

En afgørende faktor er plantetallet - hvis plantetallet bliver for højt, tvinger planterne hinanden op og bliver for høje inden vinter.

Gødning

Forfrugten i to tredjedele af marken er vinterbyg, og her er er gødet med 23 ton minkgylle umiddelbart før såning. Den sidste tredjedel af marken har kløvergræs som forfrugt, og den får ikke gødning i løbet af efteråret.

Næste år skal der sandsynligvis gives noget vinasse for at få nok svovl og måske også kalium.

- Raps er ikke god til at ommøblere gødning, derfor bør man overveje at bringe gødningen ud ad to gange, fortalte Poul Christensen.

Skadedyr i vinterraps

- Rapsjordlopper er trælse skadedyr, som

vi skal lære at leve med som økologer, fortalte Poul Christensen og tilføjede:

- Vi skal have gode kraftige afgrøder, der kan give et godt udbytte på trods af rapsjordlopperne og deres larver. Derudover er det vigtigt, at vi kommer ud og vurderer angrebsgraden i marken midt i april.

Hos Erling Fischer Madsen er der 10. september sat fire fangbakker ud til rapsjordlopper. Optælling 20. september viste mellem 9 og 18 jordlopper, og den næste optælling 30. september viste mellem 10 og 15 rapsjordlopper.

Den vejledende konventionelle bekæmpelsestærskel er en samlet fangst på 25 rapsjordlopper pr. bakke over tre uger, og den tærskel er lige netop overskredet for de tre af bakkernes vedkommende.

- Det betyder, at Erling Fisher Madsen skal være omhyggelig med at vurdere angrebsgraden af rapsjordlopper i sine planter midt i april.

Hvis der er problemer med snegle, må man gerne som økolog bruge jernfosfat.

Ukrudtsproblemer

- Hvis man har agerkål, bør man undlade at så vinterraps, fortalte Poul Christensen.

Agerkål i vinterraps i efteråret kan udkonkurrere vinterrapsen og medvirke til, at vækstpunktet bliver for højt og dermed medvirke til, at vinterrapsen udvinter.

Amsinkia er også et virkelig aggressivt ukrudt i vinterrapsen nogle steder. Om foråret kan kamille og hyrdetaske være svære at konkurrere med for vinterrapsen.

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Projektet er støttet af Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikterne og Miljø- og Fødevarerministeriet.